

Васьківська Галина Олексіївна,
доктор педагогічних наук,
завідуюча відділом дидактики НАПН України

ДИДАКТИЧНІ УМОВИ ЩОДО ЗАСТОСУВАННЯ ТЕСТУВАННЯ ЯК МЕТОДУ ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ

Автори глосарію Болонського процесу, проаналізувавши досвід моніторингового дослідження, підкреслюють, що принцип реформування вищої освіти вимагає інших підходів у навчальному процесі з викладання, що є основною роллю професорсько-викладацького складу в процесі «трансляції» знань, і зводиться переважно до навчання як активної освітньої діяльності студентів [2, с. 79]. Зазначене, стимулюючи розвиток методичного, організаційного та технологічного забезпечення навчального процесу, вимагає високого рівня професійної компетентності викладача сучасного ВНЗ.

Якість освіти вчені розглядають у взаємозв'язку соціально-філософського, педагогічного та інших аспектів (Андрущенко В., Кремень В., Островерхова Н. та ін.), аналізують управлінські та організаційні питання (Вікторов В., Ельнікова Г., Ляшенко А., Поташник М. та ін.), досліджують значення безперервної освіти і розвиток особистісних якостей викладачів і студентів (Бех І., Корсак К., Ничкало Н., Сисоєва С. та ін.). У багатьох роботах висвітлюються питання оціночної діяльності в навчальному процесі (Безпалько В., Буллах І., Загвязинський В., Ляшенко А., Романишина Л., Якобсон П. та ін.); підготовка майбутнього вчителя до професійного оцінювання (Байкова Л., Кузьміна Н. та ін.). Вчені одностайні у своїх висновках щодо необхідності врахування відповідності методів оцінювання навчальної діяльності та її результатів, що буде сприяти максимальній інтеграції навчання і оцінювання. Розробка критеріїв визначення успішності повинна спиратися на заплановані результати, а відповідні рівні можуть виражатися окремими оцінками.

Щодо проектування методів зворотного зв'язку зі студентами з приводу результатів оцінювання (а це суттєвий фактор будь-якої програми оцінювання), то такий зв'язок: повинен здійснюватися відразу після або

під час оцінювання; бути докладним та зрозумілим для студентів; зосереджуватися на суттєві елементи виконання з метою усунення помилок і містити відповідні рекомендації; бути позитивним і давати настанови щодо вдосконалення як виконання, так і самооцінювання. Вказаному оптимально відповідає тестування як метод оцінювання навчальних досягнень студентів.

Зміст тесту повинен відповідати конкретним педагогічним принципам. На думку В. Аванесова, це: відповідність змісту тесту цілям тестування; визначення значущості завдань, що перевіряються; взаємозв'язок змісту і форми; змістовна коректність тестових завдань (завдання повинне базуватися на факті, правилі, теоремі, нормі, законі або апробованих на практиці методів); репрезентативність змісту навчальної дисципліни в змісті тесту; відповідність змісту тесту рівню сучасного стану науки; комплексність і збалансованість змісту тесту; варіативність змісту [1, с. 75].

У закритих тестах можуть бути варіанти відповідей. Якщо тест не має варіантів відповідей, він – відкритий. Тести закритої форми поділяють на: завдання з однією правильною відповіддю; завдання з декількома правильними відповідями; завдання множинного вибору; завдання на встановлення відповідності (логічні пари); завдання на встановлення правильної послідовності [2, с. 736].

В освітньому процесі ВНЗ тести підрозділяються на навчальні та контрольні. Навчальні тести використовуються на всіх етапах роботи з матеріалом і покликані відстежити рівень оволодіння знань, закріпити або повторити їх зміст. У такому випадку визначається мета: виявити прогалини в знаннях, уміннях, навичках студентів, направити їх на усунення недоліків у підготовці. Перевіряти результати таких тестів можуть самі студенти. Контрольні тести проводяться за підсумками роботи, отже, вони мають комплексний характер (модульний) та спрямовані на перевірку засвоєння знання, рівня сформованих умінь, відпрацьованих навичок.

У студентів у процесі системного використання навчальних тестів розвивається ціннісне ставлення до отриманих знань. Можливість систематичного отримання об'єктивного оцінювання знань дозволяє суб'єкту навчання самоідентифікуватися із зовнішнім середовищем, скласти свій рейтинг за певними показниками, здійснювати планування, враховуючи власні цінності і мотивації. Тобто, складається відповідна система розумових дій, спрямована на результат: тестування – результат – самоаналіз – самооцінка – самопідготовка – потреба роботи з викладачем – потреба в об'єктивному оцінюванні досягнутого рівня [3].

Таким чином, тестування виявляє у студентів такі якості особистості: самостійність, самодостатність, самоспостереження, самоконтроль; цілеспрямованість і наполегливість при виконанні завдань; критичне

мислення, що орієнтується на обґрунтування тих чи інших тверджень; вербальне мислення, що сприяє можливості висловити свою думку; вміння зберігати інформацію упродовж тривалого часу; увагу як засіб зосередження на певному об'єкті; відповідальність як здатність приймати рішення, робити вибір, відповідати за свої вчинки і дії. Подальшого дослідження потребує питання виокремлення організаційних умов застосування тестування як методу оцінювання навчальних досягнень студентів.

Список використаних праць:

1. Аванесов В. С. Определение, предмет и основные функции педагогической диагностики [Текст] / В. С. Аванесов // Педагогическая диагностика. – 2002. – №1. – С. 32–46.
2. Болонский процесс: глоссарий (на основе опыта мониторингового исследования) [Текст] / [авт. сост.: В. И. Байденко, О. Л. Ворожейкина, Е. Н. Карачарова, Н. А. Селезнева, Л. Н. Тарасюк ; под науч. ред. д-ра пед. наук, проф. В. И. Байденко и д-ра тех. наук, проф. Н. А. Селезневой]. – М. : Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов, 2009. – 148 с.
3. Gandal Matthew. The Power of Testing [Text] / Matthew Gandal, Laura McGiffert // Educational Leadership. – 2003. February. – P. 39–42.